

4. Жук А. Ісус Христос як найвищий приклад для морально-духовного виховання здобувачів вищої освіти // *Слово вчителю*. Вип. 4 (58), 1 листопада 2021. URL: <https://slovovchitelyu.org/rubrik/molod/iu-rykladshchsyst-chrystos-yak-nayvy/>

5. Діялог лікує рани. Блаженніший Святослав Шевчук у розмові з Кшиштофом Томасиком. Львів : Свічадо, 2018. 176 с.

6. Жук А. & Делятинський Р. (2021). Ієрархія Станиславівської (Івано-Франківської) єпархії у часи підпілля Української Греко-Католицької Церкви (1946-1989 рр.). *Грааль науки*, (2-3), 607-609. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.02.04.2021.127>

7. Жук А. & Делятинський Р. (2022). Парафія Покрови Богородиці у селі Мишковичі Тернопільської області: передумови відновлення та розвиток. *Грааль науки*, (12-13), 455-457. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.04.2022.078>

8. Жук А. Патріотично-повчальні мотиви в гоміліях єпископа Української греко-католицької церкви Михайла Сабриги. *Освітні обрії*. 2021. Т. 53. № 2. С. 14-17. DOI: <https://doi.org/10.15330/obrii.53.2.17-17>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-20>

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL THERAPY AND OCCUPATIONAL THERAPY

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

Zalitok L. M.   Заліток Л. М.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Researcher,
Associate Professor at the Department of
Philosophy and Social and Humanities
Institution of Higher Education
«Academician Yuriy Bugay International
Scientific and Technical University»
Kyiv, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, старший
науковий співробітник,
доцент кафедри філософії та суспільно-
гуманітарних наук
Заклад вищої освіти «Міжнародний
науково-технічний університет імені
академіка Юрія Бугая»
м. Київ, Україна*

Актуальність психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії у закладах вищої освіти обумовлена спектром професійних завдань, які охоплюють здатність вирішувати

складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук [5]. Метою освітньо-професійної програми спеціальності «227. Фізична терапія, ерготерапія» є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого в європейський та світовий науково-освітній простір фахівця з фізичної реабілітації, який може кваліфіковано здійснювати виховну, фізкультурно-оздоровчу, реабілітаційну діяльність з різним контингентом населення, а також сприяти гармонійному розвитку особистості, формуванню життєво-необхідних навичок, розвитку фізичних якостей, зміцненню здоров'я, підготовці до активної трудової діяльності людини з обмеженими можливостями здоров'я [4].

У реаліях безпекових викликів для України особливої актуальності набуває реабілітація (фізична, психологічна, соціальна тощо) постраждалих у війні з Росією. Велика увага сьогодні приділяється проблемам психологічної реабілітації учасників бойових дій, а також технологіям та основним принципам проектування і впровадження реабілітаційних заходів по відновленню психічного стану та загального здоров'я учасників військового конфлікту. У зв'язку з цим змінюються вимоги суспільства до професійної підготовки фахівців з фізичної терапії. Сучасні реабілітаційні установи потребують конкурентоспроможного, професійно-мобільного, відповідального фахівця, який повинен мати певні соціально-психологічні якості, що відповідають потребам суспільства, принципам медичної етики і деонтології, а також відповідний рівень культури, високі моральні якості, серед яких найбільш цінними є чуйність, тактовність, здатність до співчуття та уважність.

Метою нашого дослідження є теоретичне узагальнення психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії у системі вищої освіти України.

Більшість науковців фізичну терапію та ерготерапію розглядають і як лікувально-педагогічний, і як виховний процес із використанням різних засобів: активних (усіх форм лікувальної фізичної культури), пасивних (масажу, фізіотерапії, мануальної терапії, природних чинників) та психорегулюючих (аутогенного тренування, м'язової релаксації). Вчені пропонують виділяти у структурі професійної компетентності науково-методичні, особистісні, медико-біологічні, реабілітаційні, терапевтичні та психолого-педагогічні компетентності, також виокремлюють групи

професійно-важливих якостей, а саме: моральні, комунікативні, когнітивні, емоційно-вольові [1, 2, 3, 6, 9].

Фахівець з фізичної терапії та ерготерапії у своїй діяльності періодично виступає в ролі педагога, тому знання основних категорій, принципів, закономірностей педагогіки, форм і методів виховання виступають передумовою успішної майбутньої професійної діяльності у сучасних умовах. Діяльність фізреабілітологів характеризується високою напругою, специфічними відносинами з хворими, це зумовлює необхідність підтримання працездатності протягом робочого дня і швидкого безпомилкового рішення в екстремальних ситуаціях. Не буде успішною діяльність фізичних терапевтів без знань психології, яка формує знання про пізнання навколишнього світу, про індивідуальні особливості психіки людини, властивості особистості, характер стосунків у соціальному середовищі. Психологія формує у студентів систему наукових знань про людину як найвищу цінність на землі, вона спрямована на формування у майбутніх фахівців компетентностей і якостей, які необхідні у професійній діяльності та в особистому житті.

Саме психолого-педагогічна підготовка майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії має формувати знання, уміння і навички, якими повинен володіти професіонал: уміти спілкуватися з різними людьми; уміти вирішувати конфлікти; уміти самостійно приймати рішення у різних ситуаціях; розуміти особливості психіки хворого та її вплив на здоров'я і хворобу; знаходити шляхи оптимізації в інтересах психічного і фізичного здоров'я людей; самостійно знаходити й опрацьовувати інформацію; навчатися протягом життя.

Аналізуючи питання навчання майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії науковці зазначають, що серед нормативних дисциплін психолого-педагогічна підготовка займає більш ніж скромне місце [7]. За результатами аналізу інформаційних джерел та навчальних планів, навчальні дисципліни «Психологія», «Педагогіка» є обов'язковими для більшості медичних спеціальностей у закладах вищої освіти України, але невеликий обсяг навчальних годин, відведених на вивчення дисциплін не задовольняє інтересів та потреб здобувачів освіти, ускладнює реалізацію цілей психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії [4]. Ще однією проблемою є те, що викладачі не завжди враховують професійну спрямованість майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії, адже, особливі умови діяльності фізреабілітологів потребують сформованості високого рівня фізичного, соціального, психічного, духовного здоров'я та передбачають розвиток таких якостей, як здатність до адаптації, фізіологічні та психологічні можливості.

Проведений аналіз сучасного стану підготовки майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії у системі вищої освіти України дозволив виявити *значущість психолого-педагогічної підготовки для формування важливих особистісних якостей майбутніх професіоналів*. Умовами модернізації психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців із фізичної терапії та ерготерапії можуть стати: зміщення акцентів викладання дисциплін психолого-педагогічного напрямку аудиторної роботи з інформувальних на мотивувальні цілі шляхом підвищення проблемності та мобільності навчання; поступова адаптація до специфічних умов психолого-педагогічної діяльності фізреабілітолога через системне запровадження спеціальних практичних занять; збільшення обсягу навчальних годин; стимулювання розумової діяльності в процесі науково-дослідної та пошукової роботи з психолого-педагогічного напрямку.

Література:

1. Копчинська Ю. В. Формування професійної рефлексії майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. *Інженерні та освітні технології*. Кременчук: КрНУ, 2020. Т. 8. № 1. С. 48–58.

2. Кукса В. О. Професійна підготовка фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2002. 317 с.

3. Лянной Ю. О. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2017. 45 с.

4. Освітньо-професійна програма «Фізична терапія». 2020. URL: https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/osv_prog_bak_227_fiz_terapi_ergo_ter_2020.pdf. (дата звернення: 15.07.2022).

5. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія». [Чинний від 2018-12-19]. Вид. офіц. Київ, 2018. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzheni.Standarty/01/31/227-Fiz.terapi.erhoterap-bak.31.01.22.pdf>. (дата звернення: 25.06.2022).

6. Суворова Я. Структура та зміст професійної компетентності майбутнього фахівця з фізичної терапії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія «Педагогічні науки: реалії та перспективи»*. 2018. Вип. 62. С. 194–198.

7. Уваркина О. В. Формування комунікативної культури студентів вищих медичних закладів освіти в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2006. 22 с.

8. Фастівець А. Генеза та сучасний стан професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної терапії та ерготерапії у системі вищої освіти України. *Педагогічні науки*. 2021. № 77. С. 49–54.

9. Чепурка О. Сутність поняття «професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації» в контексті сучасної освітньої парадигми. *Інноватика у вихованні*. 2020. Вип. 12. С. 285–293.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-21>

TRAINING TECHNOLOGIES AS A MEANS OF IMPROVING THE SPECIALIST'S COMMUNICATIVE COMPETENCE

ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СПЕЦІАЛІСТА

Kazmirichena-Faidenko O. S.

*Teacher of Psychological
and Pedagogical Disciplines
Communal Institution of Higher Education
"Vinnytsia Humanitarian and
Pedagogical College"
Vinnytsia, Ukraine*

Казьміришена-Файденко О. С.

*викладач психолого-педагогічних
дисциплін
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний
коледж»
м. Вінниця, Україна*

Значна частина сучасних професій вимагає від фахівця володіння комунікативною компетентністю, адже саме вона є необхідною передумовою їх професійної діяльності. За рахунок правильної організації спілкування покращуються результати діяльності, створюється сприятливий для роботи психологічний клімат.

Ефективним засобом підвищення комунікативної компетентності є тренінгові технології. Своєю ефективністю, конфіденційністю, внутрішньою відкритістю, рефлексією тренінг приваблює всіх учасників, оскільки вони одержують підготовку, що відповідає вимогам сучасного життя. В тренінгах відбувається розвиток особистості, формування комунікативних умінь та навичок, засвоєння міжособистісної взаємодії, формування навичок самопізнання й саморозвитку.